

Leenen aengaende.

Went te Sasame onse Luine Besondere

Uy seynen al hiex inme gedruckte spem-
plaxen vande gedruckte ordonnantie die wy
hebben ghesmanent den tobedes desex op het
druck van Leenen den 8. mt. als bectoghe van
Ghesw. Leenroer omme te voerfen
wende ongerogeltheden die sel dagelycke
benonden varen daxe inme te geskieden
al ordonnaten ende bevelende in name
ende van Ghegen 8. mt. als bectoghe van Ghesw.
4. deselue ordonnantie oft spodice te te
doen publiceren ende affigeyen daxe ende also
dat behoort ende men dat van olt geboonlyk
is of dat een idex daxe van commissen
hebben of dat daxe naar reguleren of despeny
daxe inme begrepen, hux inme al in de pro-
teyie des almogende bevelende tot xux inme
de xxxij^e January 165)

Stadthander Jan de Waele ende
raden des dorps van Leen-
roer des vordendomb Ghesw. 16

Te ordonnantie van selue
J. Brekens

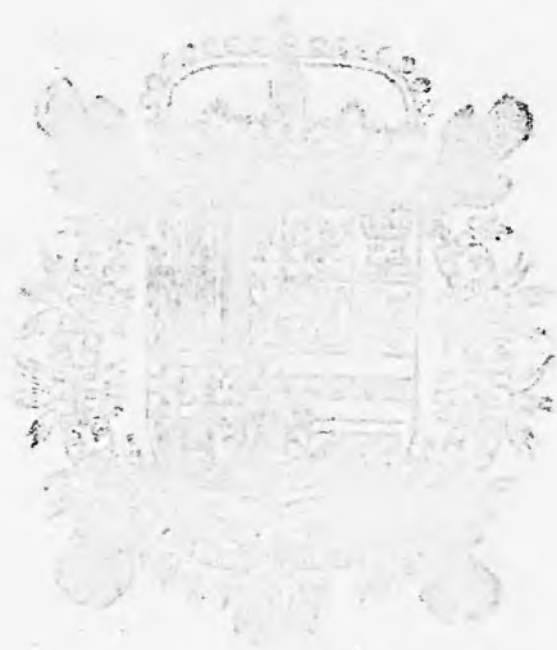
ORDONNANTIE
DES
CONINCKS

Op't stuck der Leenen in het
HERTOCHDOM
GELRE, &c.

TOT RVREMONDE, By CASPAR DUPREE, Boeck-drucker
van den Ed: Hove van Gelderland, 1657.

ORDONNANCES
DES
COMMISSAIRES
DE
MONTMORILLON
G. L. R. 1830

BY DEN CONINCK

Allen de ghene die dese teghenwoordige sullen sien salut, Alsoo tot onser kennisse gekomen is dat in onser Vorstendom Gelre &c. over vele jaeren grote onbehoorlykheden, usurpatien, negligentien, versuym ende misbruyck is gheschiet ende noch dagelycx is gheschiedende ten op sien van veele ende verscheydene soo heerlycke als onderleenen daer van dependeren, als bundige ende andere Cluppel-leenen, aldaer van ons ghehouden als Hertoghe van Gelre ende Grave van Zutphen, ende namentlyck in desen Overquartiere, door dien niet alleenlyck veele der selver leenen syn verduyftert ende in lange jaeren niet en zyn verheven gheweest, maer oock teghens behoer daghelycks hoe langher hoe meer niet alleenlyck belast, ende veronderpant, maer datelyck vercocht, ghetransporteert, veraliencert, vervremt, verbonden, ende andersints by permutatie ende wisselinghe teghens vrye ende allodiale goederen verhandelt, ende alsoo gedegenerert worden al sonder voorweten ofte consent van onsen Stadthouder, Cancelaer, ende Raeden in Gelderlandt verordent, ende dat oock

veele der voorſz. Leenen binnen behoorlycken ty-
de naer overlyden vanden leſten Hulder ende Leen-
dragher niet en ſyn ontfanghen ende verheven , ſulx
datmen bevindt uyt verſcheyde onſe Leen-regiſte-
ren , dat die over langhe jaeren ghevaceert hebben ,
ende overſulcks met Recht aen ons verbeurt ende
vervallen zyn , veel min , dat by onſe voorſz. Va-
ſallen daer van overghelevert zyn pertinente ſpeci-
ficatie ende verclaringe , inhoudende de qualiteyt ,
groote palen ende gheleghentheyte van dien , gelyck
ſulcks ghebruyckelyck ende noodelyck is tot conſer-
vatie van onſe hoogh ende Leengherechticheyde ,
ſpruytende allen t'ſelve naectelyck uyt eene ghe-
preſupponeerde ende onbehoorlycke autoriteyt ,
macht ende judicature , die hier inne datelyck aen-
nemen , ende uſurperen , niet alleen onſe voorſz.
Vaſallen , ende Leen-luyden , ende namentlyck van-
de voorſz. Onder-leenen , ende t'ghene daer onder
ghehoort , als oft hunlieden ge-oorloft waere de-
ſelve vryelick te veranderen ende uyt-geven voor
Chyns goederen ofte andersints daer van te diſpone-
ren , verhandelen ende vervremden naer hun wel-
ghevalle , maer oock eenighe particuliere gerichten ,
laten , ende andere bancken van verſcheyde Ampten
ende Kerſpelen in deſen Overquartier , aldaer ſy
ghe-

ghelegheñ moghen zyn, de voorsz. bundighe ende Cluppel-leen, die over ghelycke cessien, transporten, ende over drachten, ende verhandelighen in gheheel ende ten deel hebben ghestaen ende daer van publique acten ende andere instrumenten hebben uyt-ghegheven, indervoeghen dat by sulcken onbehoorlycke ghe-introduceerde middelen, veele der selver onse Leenen vervreit, verhandelt, ende veralieneert worden al oft die waeren vrye, allodiale ende ghemeene goederen, alles tot onsen merckelycken schade ende achterdeel, gheschapen wesende de saecke in meerdere confusie te gheraecken, ten zy daerinne by ons promptelyck worde versien ende gheremedieert. SOO IS'T, dat wy t'gheene voorsz. overgemercke willende daer inne versien tot bewaeringhe van onse Hoogh ende Leen-ghe-rechticheyt, hebben by advys van onsen Stadt-houder Cancelier ende Raeden in Gelderlandt voorsz. by maniere van provisie ghe-ordonneert ende bevolen, ordonneren ende bevelen wel expresselyck by dese de pūcten ende artyckelen hier naer volghen.

In den eersten dat alle de gene, van wat staedt, qualiteyt ende conditie sy syn, in possessie ende gebuyck hebbende eenighe Leen-goederen; die van ons ofte van onse Voor-saeten, Hertogen van Gel-

re ende Graven van Zutphen; te Leen ghehouden,
ende ontfangen zyn geweest, ende nu verduyftert;
ofte verlicht voor vry, eygen, schepen oft allodiale
goederen beseten ende gebruyckt moghen worden,
als geseyt is, sullen komen ende erschynen binnen
den tydt van drie maenden naer de publicatie van
dese binnen onse stadt van Ruremonde voor onsen
Cancelaer als Stadt-houder der Leenen onses Vor-
stendoms ende Graeffschaps, ende aldaer ter presen-
tie van onsen Greffier vande Leenen ende Leen-mā-
nen naer behooren, alsulcken versuymde, veralie-
neerde ende verduyfterde Leen-goeden, weder te re-
cognosceren, ende te Leen ontfanghen, ende de ge-
woonlycke Heer-gewaden ende andere gerechtigh-
heden daz toe staen te betaelen op pene, dat indien
jemand hier inne ghebreckelyck ofte versuymelyck
viele, ende alsulcke Leen-goederen als wy by onse
Voorfaeten ende oock by onse Leen-boecken bevin-
den hier bevoorens te Leen ontfanghen geweest te
zyn ende tot noch toe onverheven, ofte den eedt van
die onvernieuwt verbleven, alvoren niet en komen
ontfangen ende verheffen, wy de selve goederen sul-
len doen aen slaen ende datelyck appliceren tot onse
tasele, niet tegenstaende alle excusen ende particulie-
re beletselen, die sy diesvals souden mogen allegeren
ende by brengen.

En-

Ende alsoo eenige van onse voorz. Vasallen ende Leen-huyden tot noch toe in gebreck zyn ghebleven over te leveren behoorlyck denombrement en specificatie vande groote ende alle het toebehoor van de principaale ende onder-leenen, soo sy die selve van ons te Leen syn houdende, niet teghenstaende oock verscheyde onse Ordonnantien en Placarten daer op ge-emanect, by de welcke hun t'selve (onder andere) wel expresselyck is bevolen geweest, en dat onsen wil ende ernstighe meyninge is, als oock de redene verheyst, dat gelycke denombrement en specificatie nu ende soo dickwils als het selve van onsentwegen sal mogen worden gheheyst, overghebrocht worde tot meerdere verclaringhe ende kennisse van onse voorz. Leenen die wy by ghebrecke van dien niet en kunnen hebben om ons recht daer in te doen bewaeren naer behooren, te meer dewyle wy nu in ervaringhe comen ende bevinden in ons Recht ende gherechticheyt by veele onbehoorlyck vercort te syn, ordonneren oock wel expresselyck aen alle onse Vasallen van wat staet, qualiteyt, ofte conditie sy syn, binnende selve drie maenden over te brenghen pertinente verclaringhe ende specificatie onder hunnen eedt ende handt-teecken gheverificeert, vande qualiteyt, groote palen, ende gheleghentheyt

ghentheyt ende reyn-ghenooten van de selve onse Leenen ende dependentien mitsgaders hier gene by de selve onse Vasallen daer van soude moghen afghespleten, vercocht, ende ontvremt syn in wat maniere dat het oock soude moghen wesen sonder onsen octroye, ende dat in handen van onsen Greffier vande Leenen voorsz. den welcken by bevelen daer van een besonder Register te maecken ende te houden, op pene van vyftich goude Realen te verbeuren by de Defaillianten, ende dat wy daerenboven anders daer in sullen doen versien tot hunnen laste.

Item ghemerckt dat veele van onse voorsz. Leenen ende onder-leenen by onse Vasallen soo int gheheel als ten deel niet alleenlick syn belast, vercocht, ghespleten, ende veralieneert, maer oock by onbehoorlycke permutatien ende wisselinghen ghedegenerereert ende verandert in Chyns goederen, sonder daer toe ghehadt te hebben onse behoorlycke Brieven van Octroy als vooren, Ordonneren ende bevelen wel. expresselyck allen de gene die by weghe van permutatie, wisselinghe, transport, cessie, overdracht, coop, gifte, oft van Hypothekaire belastinghen, versettinghen, veronderpandinghen, geschiet voor particuliere Gherichten, Laten, ende Bancken, ghemaect by Notarissen oft eenighe particu-

iculiere Schribenten oft onder simpele Hant-tekenen der Contrahenten becomen ofte verkregen soudē moghen hebben eenighe van onse voorſz Leen-goeden, t'ſy principaële oft Onder-leenen, oft het ghebruyck van dien, oft van eenich ſtuck, oft ghe-deelte der ſelver, t'ſy cleyn oft groot, voor ſeckeren tydt van jaeren oft anderſints, op wat maniere dat het soude moghen weſen, dat ſy ſulcks binnen den voorſz. tydt ghetrouwelyck comen bekennen ende aenbrengen aen onſen voorſz. Greffier vande Leenen, den ſelven overleverende alle ſchyn ende beſcheedt, ſoo ſy lieden daer van soudē mogen hebben, ende uyt cracht vande welcke ſy lieden gelycke Leen-goederen oft ſtucken van dien ſyn beſittende; verclarende des niet-te-min voor nul, machteloos, ende van onweerden alle ſtipulatiē, geloften, ende verbinteniffen daer by gedaen, mer expreſſe beſtatinge dat ſy ſullen ghehouden zyn daer aff aenden ghemelten onſen Leen-Greffier binnen den voorſz. tydt overleveringe te doen ende dat op pene van vyftich goude Realen te verbeuren, half by den Principaelen Leen-dragher daer van kenniſſe hebbende; ende half by den genen, die eenich ſtuck als vooren ſonder Octroy oft voor-weten van ons oft onſe Voorſaeten in ghebruyck heeft, om daer van oock

B

perti-

pertinente aenteekeninge ende note by onsen Leen-
Greffier gemaect ende ghehouden te worden, ende
volgens naer gelegentheyt der saeken by onsen voor-
noemden Stadt-houder, Cancelaer ende Raden dien
aengaende geordonneert te worden, soomen sal vin-
den te behooren.

Interdicerende ende verbiedende wel scherpe-lyc
aen alle Schepenen, Gerichten, Laten ende Banc-
ken, hoedanich die souden mogen wesen, voortaan
over soodanige alienatien, vervremdingen, Hypo-
thecatiën ende veronderpandinghen te staen, veel
min daer van eenighe instrumenten te passeren en-
de aen alle Secretarissen vande selve Gerichten, La-
ten ende Bancken, voorts Notarissen ende alle an-
dere particuliere Scribenten, voort aen gelycke in-
strumenten, contracten, brieven, oft eenich ander
schyn oft bescheedt daer van te verveerdigen ende
op te maecken, alles op de pene van nulliteyt ende
arbitrale correxie.

Willende dat in-ghevalle van contraventie van
onsent wegen informatie ghenomen worde, op en-
de ten laste van alle de gene van wat staet, qualiteyt
ende conditie sy syn, die int gene voorsz. wederspā-
nich ende onwillich soude mogen bevonden wordē,
om tegensde selve geprocedeert ende geordonneert
te worden naer behooren.

En-

Ende aengaende de belastingen op onse voorz. Leen-goederen met onsen Oetroye gheschiet ende noch te geschieden, Ordonneren wy wel expresse-lyck, dat sy de selve Leen-goederen vande selve lasten sullen bevryen binnen den tydt hun by het Octroy verleent, oft uysterlyck drie maenden daer naer ofte brieven van continuatie van Octroy uyt-bren- gen op pene van vyf-en-twintich goude Realen.

Ende alsoo wy bevinden hier voort-tydts in't be- swaren der Leen-goederen groote misbruyckenis gheschiet te zyn, ende datter veele van onse Leen- goederen beswaert syn sonder onsen Oetroy soo met losbare als onlosbare renten, ende dat vermits d'oor- loghen gene pertinente notitie daer van ghehouden en is, om daer in te versien, willen wy dat alle onse Vasallen ende Leen-lieden in't overbrenghen van hunne denombrementen, daer by hunnen eedt en- de handt-teecken verclaren sullen wat lasten dat uyt de voorz. goederen syn uytgaende, t'sy losbare oft onlosbare met onsen Oetroy oft sonder; in Gelde, Granen, oft hoedanighe andere specien, met perti- nente verclaringhe aen wien, om op onse Leen-re- gisteren daer van behoorlycke notitie ghehouden te worden, ende dat al binnen den voorz. tydt en- de dat op pene van te verbeuren het een derden-deel

van derghelycke renten , ordonnerende daeromme alle Rent-hefferen insghelyck hun aen te geven aen onsen Leen-Greffier ende te verclaren wat renten sy syn besittende met hun schyn ende bescheedt daer van hebbende.

Verclarende onderrusschen alle de voorsz. lasten, renten, tuchten , oft hoedanighe andere op onse voorsz. Leen-goederen buyten onsen Ootroy ghestelt, nul, crachteloos, ende van onweerden, totter tydt sy daer van behoorlycke Ootroy ende approbatione sullen hebben verkregghen, remitterende niet-termin aen alle de ghene die't selve aen ons binnen den voorsz. tydt sullen hebben aenghebrocht, het misbruyck ende pene daerinne sy naer onse Hoogh ende Leen-gherechtigheyt vervallen waeren.

Ende aenghesien in onsen Over-quartier bevonden worden verscheyde Leenen, die deelbaer syn; ende ghenoeemt worden Bundighe ende Cluppellenen, daer in verscheyde personen, die ghenoeemt worden met-ghedelinghen, part ende deel hebben, ende men ghewoonlyck is van outs, dat van soodanighe Leenen ghestelt worde eenen Op-helder des Leens, die daer van hulde ende eedt van trouwe doet voor hem ende syne met-ghedeelinghen, ten dienste ende versekeringhe van ons als Leen-Heere, ende wy
dan

dan bevinden dat daer in merckelyck misbruyck is gheschiet, ende namentlyck int verclaren vande groote, gheleghentheyte ende reyn-ghenooten vande selve Leenen, ende vande voorz. met-ghedeelinghen, daer door sonderlinghe by het af-sterven vande selve met-ghedeelinghen, wy niet eyghentlyck en kunnen weten wie den lesten besitter ende gebruycker is van desselven paert ofte deel, hoe langher hoe meer verduyftert, veralieneert ende verhandelt worden als vore.

Ordonneren ende bevelen wel expresselyck aen alle soodanighe Op-helders ende Leen-draghers binnen den voorz. tydt te denuntieren ende verklaren aen onten voorz. Greffier vande Leenen, de groote palen, gheleghentheyte ende reyn-ghenooten van soodanighe Leenen, sampt de met-ghedeelinghen daer toe ghehoorende, ende hoe veele landeryen de selve respectieve daer in syn hebbende ende gebruyckende, ende dat distinctelyck by naeme ende toe-naeme der selver met-ghedeelinghen, by af-sterven vande welke sullen hunne successours ende volghers gehouden syn binnen de dertich dagen naer overlyden vanden lesten besitter als met-ghedeelinghe sulcks aenden voorz. Leen Greffier aen te gheven, om hun respective in plaetse van al-sulcken af-gestorven, te boeck

te doen stellen op pene van vyf-en-twintich goud
Realen te verbeuren by de selve Leen-draghers ende
respectieve met-ghedeelinghen ende andere arbitrale
straffe.

Ende sullen de penen hier boven ghespecificceert
verdeelt worden in dryen, te weten het eerste voor
den aenbrengher, het tweede voor den Officier ex-
ploictant ende het resterende derden-deel tot onsen
profyt, waer van den Ontfangher vande Exploicten
van onsen Raedt in Gelderlandt ghehouden sal syn
te verantwoorden.

Belastende hier mede wel expresselyck onsen Raet
ende Mornboir te procederen sonder eenighe dissi-
mulatie ofte verdrach, teghens alle onghheoorfame
overtreders ende contraventeurs vā dese onse Leen-
ordeningh ende tot condemnatie vande penen ende
breucken daer by ghestatueert ende op dat daer van
niemant redenen van onwetenschap soude moghen
pretenderen,

Soo ontbieden ende bevelen wy alle Drossen,
Amp-luyden, Richteren, Scholtissen, ende Officie-
ren onses voorsz. Vorstendoms Gelre, &c. ende die
vande Onder-Heeren ende een jeder van hun beson-
der dat sy lieden terstont dit teghen-woordich ons
Placart, mandament ende ordeningh doen condi-
gen

ghen, uyt-roepen, ende publiceren binnen de Steden, Ampten, Plaetsen, Vlecken ende Limiten van hunne jurisdictie ende officie, daermen ghewoonlyck is uytroepinghen ende publicatien te doen ende dat sy tot vol-brenghen ende observantie van dien naer haer forme ende teneur ernstelyck verstaen ende procederen sonder daer teghen te doen ofte laeten gheschieden in eenigher manieren, want ons alsoo ghelieft, Ghegheven binnen onse Stadt Ruremonde onder onsen Contre-seghel hier op ghedruckt den 2. Januarij. 1657. Kerckhove Vt

Ter Ordonnantie vanden Stadt-houder
Cancelaer ende Raedt des Vorstendoms
Selre. &c.

L. Bierens